

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

David Wilkerson és un evangelista dels EE.UU. i fundador de l'església Times Square de Nova York de caire interdenominacional. Els sermons de Wilkerson son clars i directes i accentuen les creences cristianes com la santedat i la rectitud de Déu. Defuig l'encasellament del cristianisme en les diferents denominacions, fet que el fa ser considerat un veritable ecumènic. Wilkerson va ser usat pel Senyor en la conversió de Nicky Cruz qui abans dels divuit anys ja estava considerat per la policia com un dels més perillosos criminals del país. Wilkerson va escriure més tard la vida d'aquest en el llibre "La Creu i el punyal" que també va ser duta a la pantalla.

Probablement estàs familiaritzat amb la història del rei David i la seva única aventura adultera amb Betsabé. L'incident provocà l'embaràs de Betsabé. Tan aviat com ella va descobrir la seva situació li fa arribar una nota a David, dient: "Estic embarassada."

Quan David va llegir la nota, va tenir pànic. La seva reputació com un home piadós i recte estava en perill. Ell era un home que havia escrit més de 3.000 Salms i càntics espirituals. Ell va ser l'instrument de Déu al matar els enemics d'Israel. I ell havia il·lustrat al món el que significava tenir un gran cor per a Déu.

Però ara, en el seu estat de pànic, David va pensar no tan sols en la seva reputació, sinó en la del Senyor. Si el seu pecat fora exposat, aquest estaria vinculat al nom de Déu. Visions d'un gran escàndol inundaven la seva ment. Així que David, va concebre un pla per a cobrir la seva aventura amb Betsabé. I el va posar en acció enviant-li un missatge a Joab, el general en cap del seu exèrcit. El missatge deia, "Envia'm Uries, l'itita." (2 Samuel 11:6).

Ara bé, Uries era l'espòs de Betsabé, i formava part de la infanteria de l'exèrcit d'Israel. Evidentment, Uries era part d'un destacament de soldats d'èlit, perquè les Escripures el cita com un dels set homes més forts de David (veure 23:39). Quan Joab va rebre el missatge, a ben segur que deuria sospitar quelcom dolent. Ell coneixia el cor de David, incloent les seves tendències luxurioses. Malgrat tot, el general va fer anar Uries a Jerusalem, per a esbrinar el que David havia de dir-li.

Quan Uries va arribar, David el va rebre en la seva residència reial i immediatament va començar una conversa militar. Ell li va preguntar: "Com va la guerra? I com està el teu general? Els teus companys s'estan duent bé? "Uries deuria preguntar-se: De què va tot això? Només sóc un home d'infanteria. No he fet res que mereixi aquest tipus d'atenció." O, també s'hauria posat sota sospita. Pot ser va escoltat alguna xafarderia sobre l'aventura (encara que les Escripures no registren que això fora de coneixement públic).

La veritat és, que David li estava muntant un parany a Uries. El rei va pensar que el seu problema se solucionaria si tan sols pogués posar a Uries al llit amb la Betsabé per una nit. Llavors Uries pensaria que ell hauria causat l'embaràs de la seva esposa. David li va dir: "Has lliurat una llarga batalla, i deus estar cansat. Per què no te'n vas a casa teva i descansas aquesta nit? T'enviaré menjar especial perquè el disfruteu." Però quan Uries se'n va anar, no va anar a casa seva. En comptes d'això, ell va dormir a la casa de guàrdies als afores del palau. Quan David va saber això l'endemà, cridà Uries i li preguntà: "Per què no vas ser amb la teva esposa anit?"

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

Uries va contestar: “L'Arca, Israel i Judá habiten sota tendes; el meu senyor Joab i els servents del meu senyor, en el camp; com anava jo a entrar a casa meva per a menjar i beure, i dormir amb la meva dona? Per vida teva i per vida de la teva ànima, mai faré tal cosa!” (2 Samuel 11:11). Uries solament podia pensar en els seus companys. La seva lleialtat va posar carbons ardents sobre el cap de David.

Ara, el pànic del rei va augmentar. Ràpidament, ordenà que Uries es quedés a Jerusalem una nit més. Llavors va posar en pràctica un altre pla en acció. Aquesta nit, convidaria a Uries a la seva taula a sopar, l'ompliria de vi i l'emborratxaria. Sí Uries perdia el coneixement, s'oblidaria dels seus companys i voldria dormir amb la seva esposa.

Pots imaginar-te a aquest rei piadós, un predicador de justícia, tractant d'emborratxar a un dels seus fidels soldats? Això és exactament el que David va fer. I el pla va funcionar: Uries s'emborratxà. David va donar ordres als seus guàrdies del palau, “dugueu aquest home a la seva casa i al seu llit.” Però novament, les escriptures diuen, “*A la tarda va sortir a dormir al costat dels guàrdies del seu senyor; i no va parar a casa seva.*” (2 Samuel 11:13).

En aquest moment, el pànic de David va augmentar més enllà del control. Ell sabia que tenia que prendre una decisió dràstica. Així que va escriure una carta a Joab, ordenant-li que posés a Uries al front de la batalla més ardent. Llavors, quan l'enemic sorgís, Joab devia retrocedir amb totes les seves tropes excepte Uries. En resum, David volia que matessin a Uries.

David li donà una carta segellada a Uries amb instruccions de lliurar-la a Joab. El lleial Uries no ho sabia però el seu comandant en cap acabava de lliurar-li la seva pròpia sentència de mort. Quan Joab va llegir la carta, es va adonar del pla de David. No obstant va obeir l'ordre del rei. Va enviar Uries a una missió suïcida. I tal com David havia planejat, van matar al soldat en la batalla.

És difícil concebre que un home piadós i just com David pogués caure en tal horrible pecat. Àdhuc avui dia, amb totes les notícies de violacions, violència i assassinats, la història de David sobresurt com una de les pitjors caigudes que cap líder hagués pogut patir. Per què? Perquè li va succeir a un home de Déu, algú apassionat per la justícia i rectitud.

Probablement, recordis el que va seguir a això: Betsabé plorà la mort del seu espòs per set dies, segons la llei. Llavors David la va dur al palau, on ella es va unir al seu harem d'esposes (ja en tenia cinc). Amb el temps, Betsabé va donar a llum al fill de David. I per tot un any després de l'assassinat, David no va mostrar senyals de penediment pels seus fets. De fet, ell va justificar la mort de Uries davant Joab, dient que Uries havia mort per desgracies de la guerra: “... perquè l'espasa consumeix, ora a un, ora a un altre;” (2 Samuel 11:25).

David va poder prendre el seu pecat lleugerament, però Déu no. Les escriptures diuen: “... Però allò que David havia fet va ofendre el Senyor.” (2 Samuel 11:27).

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

Natan, el profeta era el pastor de David. I Natan no va tenir temor d'exposar el pecat al poble, incloent el pecat del rei. Veig a Natan com un tipus del pastor piadós que pateix pels pecats en la seva congregació. Va haver d'entristir-lo profundament que David, un home a qui tots consideraven com piadós i just, estigués encobrint aquest pecat.

Natan sabia tot el que David havia fet, perquè l'Esperit Sant l'hi ho havia revelat. El suposat rei just havia trencat tres manaments sants: Ell havia desitjat l'esposa d'un altre home i la hi havia robat. Ell va cometre adulteri amb ella. I havia assassinat per a cobrir-ho tot. Com va conduir Natan la situació? Com va reprovar aquest predicador de santedat a algú que estava cobrint un horrible pecat?

Molts ministres joves m'han fet preguntes similars: "Com puc tractar amb el pecat en la meva congregació? Moltes parelles s'estan divorciant, i uns altres estan vivint en adulteri. Jo sé que tinc la responsabilitat de predicar-los sobre la santedat de Déu Però no vull fer-los fora de l'església, tampoc."

La meva resposta a aquests predicadores joves és sempre la mateixa: "La teva congregació escoltarà qualsevol cosa que hakis de dir, si ho dius a través de les llàgrimes. No pots esclafar-li el cap amb el teu missatge. Ells han de saber que el teu cor està trencat. Tracta de dur-los al penediment predicant la gràcia de Déu. Si, la Paraula és una espasa de dos fils, però has de manejar-la amb guants de vellut."

Per descomptat, aquesta no és l'actitud de cada pastor. Regularment, rebo cartes de cristians que diuen, "Hauria d'escoltar predicar el Reverend fulano de tal; és duríssim amb el pecat." Però, la majoria de les vegades, els casetes dels sermons d'aquests predicadors no són mes que diatribes furioses contra coses externes. Els seus missatges rarament inclouen la misericòrdia o gràcia de Déu. En comptes d'això, posen càrregues pesades sobre les seves ovelles, mai aixequen un dit per a alleujar-los.

Jo crec que Natan ens proveeix amb un exemple meravellós de com un ministre piadós exposa el pecat. Ell no va entrar irat a la presència de David, amb els braços a l'aire i la veu com un tro. Ell no va assenyalar la cara de David amb el seu dit cridant-li: "tu ets el culpable!" No, ell va dur el missatge de Déu, temible i revelador de pecat amb gran saviesa, poder persuasiu i tendra misericòrdia. I ell va usar una paràbola per a fer-lo.

Natan li va dir a David: "Un home pobre tenia una sola ovelleta. Era la mascota de la casa i era estimada com un membre de la família. Aquesta ovelleta s'asseia al llit de tots, buscant ser acarorada. Així que l'home la va criar i alimentar com un dels seus fills. L'home pobre tenia a un veí ric amo de molt bestiar. Un dia l'home ric estava en companyia d'una visita. Quan va arribar l'hora de sopar, manà a un dels seus servents matar un anyell. Però li va dir al servent que no ho prengués del seu propi manat, sinó que el robés del veí, el matés, cuinés i servís al seu visitant."

Quan David va escoltar això, es va encendre. Li va dir a Natan, "Aquest home ric mereix la mort!" "Viu Jehová, que és digne de mort el qui tal va fer! Deu pagar quatre vegades el valor de l'ovella, per haver fet semblant cosa i no mostrar misericòrdia." (2 de Samuel 12:5-6).

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

En aquest moment, Natan deuria tenir llàgrimes als ulls. Li va dir a David: "Tu ets aquest home. ... has tingut en poc la paraula del Senyor,...A Uries, l'hitita, el vas matar a espasa i vas prendre a la seva esposa com a dona." (12:7, 9).

Natan estava dient: "David, és que no ho entens? Estic explicant la teva història. Tu tenies cinc esposes, no obstant això, vas robar l'única esposa d'un altre home. No vas tenir misericòrdia d'ell. El vas enviar a la batalla perquè fos assassinat, per a apoderar-te de la seva ovelleta. T'has convertit en un adúlter, un assassí i un lladre. Has pres la Paraula de Déu amb lleugeresa." Natan va exposar cada detall del pecat de David. Però no ho va fer amb fúria; mes aviat li va parlar senzillament al rei: ".

Aquest va ser el moment en que David va ser colpejat , i es va trencar. Quan llegim els escrits de David d'aquest temps, veiem el clam d'un cor trencat: "Els meus ossos estan febles. No puc dormir. Cada nit cobreixo el meu coixí amb llàgrimes." L'Esperit Sant estava perseguint David, parlant al seu cor, animant-lo a penedir-se. Ell no va poder escapar la persecució misericordiosa de Déu.

Després d'estudiar aquest passatge, vaig començar a clamar a Déu "O Senyor, seràs tan misericordiós amb mi com ho vas ser amb David? M'enviaràs una poderosa paraula que exposi el pecat, com li vas enviar a ell? Per favor, Déu, si alguna vegada rellis cap el pecat, posa'm sota la reprovació santa d'un profeta que no tem exposar el pecat."

Jo crec que un dels dons de misericòrdia més grans de Déu vers la seva església són els seus fidels ministres, qui amorosament ens reproveu dels nostres pecats. Dono moltes gràcies a Déu per aquests "predicadores Natan," gent que no temen ofendre als ancians, diaques o membres rics de l'església. Es posen cara a cara amb qualsevol, per a exposar les seves iniquitats en tendresa i amor.

Per descomptat, que ningú vol tal reprovació. Alguns en la nostra llista de correu han escrit: "No m'agrada obrir les seves cartes. Llegir-les sempre em fa sentir incòmode. Em desanimen." "Jo no puc servir a un Déu com el seu, que sempre està rebuscant en la meua ànima per trobar-hi pecats." "Vostè necessita suavitzar els seus missatges. No puc suportar-los."

Jo sé que, com un pastor amant, he de tenir cura del meu to. Però no puc demanar disculpes per predicar la veritat. Et pregunto, què li succeeix a l'església quan els pastors no li mostren a la gent les seves iniquitats? On hagués acabat David, si no hagués tingut a Natan per a mostrar-li la seva maldat?

Has d'entendre, Natan estava molt ben assabentat que el poderós rei podia matar-lo en qualsevol moment. Ell havia vist a David furiós en moltes ocasions. Així que , per què Natan no va dir, "Només seré un amic de David. Oraré per ell i estaré present quan em necessiti. He de confiar que l'Esperit Sant el convencerà." Què hagués passat?

El pitjor judici possible és que Déu et lliuri al teu pecat, que detingui tot tracte de l'Esperit Sant en la teva vida. No obstant això, això és exactament el que està passant amb molts cristians avui dia. Van escollir escoltar solament prediques suaus que assegurin la carn.

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

On no hi ha Paraula convincent, no pot haver tristesa piadosa pel pecat. I on no hi ha tristesa piadosa pel pecat, no pot haver penediment. I on no hi ha penediment, solament hi ha duresa de cor.

L'apòstol Pau va escriure a l'església dels Corintis: "Ara estic content, no del vostre disgust, sinó del penediment que va néixer d'aquell disgust . En efecte, la vostra tristesa venia de Déu,... La tristesa que ve de Déu produeix penediment..." (2 Corintis 7:9-10). Pau va dir que el seu clam contra el pecat dels corintis va produir tristesa santa en ells que els va dur al penediment. Al seu torn, això va produir en ells un odi cap al pecat, un temor sant de Déu i un desig per a viure rectament. Però això mai hagués passat si Pau no hagués predicat una paraula convincent, aguda i penetrant.

La raó per la qual Pau va parlar amb tanta força als corintis era, "... perquè us convencéssiu de l'interès que davant Déu teniu per nosaltres..." (2 Corintis 7:12). En altres paraules: "jo no estava tractant de molestar-los o condemnar-los. Jo vaig exposar el seu pecat perquè veiessin quant els estimo i tinc cura de vosaltres. Quan l'Esperit Sant toca la porta del cor, de vegades sona com un cop sever. Però, en realitat, Déu està mostrant el seu tendre amor."

Sense tal paraula, segur que David hagués caigut sota terrible judici. Ja havia passat un any en els seus assumptes, sense enfrontar el que havia fet. Ell no va escoltar cap paraula de reprensió o correcció. Així que amb cada dia que passava, el seu pecat es va fer més fàcil d'ignorar. A més, el seu exèrcit seguia guanyant victòries decisives. En la superfície, tot semblava anar-li bé. Però estic segur que David tenia problemes per a dormir. Probablement, es despertava cada dia amb un núvol fosc penjant-li damunt. El fet és, ningú que té intimitat amb el Senyor pot romandre còmode vivint en pecat.

Permet-me donar-te un exemple: jo vaig aconsellar a un benvolgut germà cristià de qui jo sospitava que sostenia una aventura. Quan li vaig preguntar, ho va negar vehementment. Després, un mes més tard, va demanar veure'm de nit. Quan em vaig trobar amb ell, estava plorant i compungit. Va confessar-me, "Pastor, he estat vivint en l'infern per setmanes; li he mentit a vostè i a Déu. He estat vivint en adulteri. He escoltat cada missatge del púlpit, cada paraula d'avís I durant un temps vaig poder fer callar la veu de Déu." L'Esperit Sant contínuament li recordava a aquest home totes les prediques que havia escoltat que exposen el pecat. I ell va ser dut a penediment al recordar aquesta paraula predicada.

Ara et dono altre exemple: una germana en Crist em va escriure, "Germà David, he estat casada per vint anys. Estimo el meu espòs, però ara probablement hauré de deixar-lo encara que no vulgui. No podia desxifrar perquè aquest home de Déu, que anava a l'església amb mi regularment, comencés a deteriorar-se tant en el seu caràcter. S'ha tornat deshonest amb mi, un mur va créixer entre els dos. Aviat es va convertir en un estrany per a tota la nostra família. No podia destriar-lo. Vaig orar i vaig fer tot el que vaig poder per entendre perquè s'estava desintegrant. Llavors vaig descobrir el perquè: estava viciat amb la pornografia des d'abans de casar-nos, i per algun temps després. Ell encara diu ser cristià i assisteix a l'església amb mi. Però es nega a deixar aquest vici."

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

Aquest home està a punt de perdre la seva família i la seva llar. Ell declara que ha nascut de nou i que va camí al cel. Creus que ell necessita un copet a l'esquena i una paraula de seguretat? Necessita escoltar a algun predicador dir: “Estigues tranquil, Jesús t'estima? No, mai! Ell necessita un Natan, algú que li digui, “Tu ets home culpable!” Ell necessita ser despertat, que li encenguin el foc de l'Esperit Sant sota d'ell. D'altra manera, serà lliurat al seu pecat i amb el temps serà destruït.

Mentre David escoltava la paraula amorosa però penetrant de Natan, ell va recordar el temps quan un rei anterior va ser advertit per un profeta. David havia escoltat tot sobre Samuel advertint al rei Saül. I ell havia escoltat la resposta a mig fer de Saül, confessant, “He pecat.” (Jo no crec que Saül clamés des de la seva ànima, com ho va fer David, “He pecat contra el Senyor!”).

David va veure de primera mà la ruina que va caure sobre Saül. El rei que una vegada va ser piadós i dirigit per l'Esperit contínuament rebutjava les paraules de reprovació de l'Esperit, dutes a ell per un profeta sant. Aviat Saül va començar a caminar en la seva pròpia voluntat, amargor i rebel·lió. Finalment, l'Esperit Sant es va apartar d'ell: “Tu has rebutjat la paraula del Senyor, i ell et rebutja com a rei” (1 Samuel 15:23). “... de Saül s'havia apartat;” (18:12). Saül acaba anant a una bruixa buscant guia. Ell li confessà, “Déu s'ha apartat de mi i ja no em respon, ni per mitjà dels profetes ni per somnis; per això t'he cridat, perquè em diguis què haig de fer.” (28:15).

David va recordar tota la bogeria, lletjor i terror que envoltava a aquest home que li havia tancat la porta a la Paraula de Déu. De cop i volta, la veritat va penetrar el seu propi cor: “Déu no fa accepció de persones. He pecat com Saül. I ara aquí està un altre profeta, en un altre temps, donant-me la Paraula de Déu, com Samuel la hi va donar a Saül. O, Senyor, he pecat contra tu! Per favor no llevis el teu Sant Esperit de mi, com vas fer amb Saül.”

David va escriure, *“perquè jo reconec les meves rebel·lions, i el meu pecat està sempre davant de mi. Contra tu, contra tu solament he pecat; he fet l'inconvenient davant dels teus ulls,... Purifica'm... Crea en mi, Déu, un cor net, ... No em tiris de davant de tu i no llevis de mi el teu sant esperit.”* (Salm 51:3-11).

Un comentarista suggereix que a pesar del penediment de David, ell mai es va recuperar de la seva caiguda. Assenyala que la Bíblia diu poc sobre qualsevol victòria per David després d'aquest temps. Mas aviat, suggereix, David merament es va esvaïr al rerafons fins a la seva mort.

És cert que David va pagar severes conseqüències pel seu pecat. De fet, ell profetitzà judici sobre si mateix: Ell li va dir a Natan que l'home ric que li robà l'anyell a l'home pobre havia de restaurar tot quatre vegades. I això va ser just el que va succeir en la vida de David: el nadó que Betsabé va donar a llum va morir en pocs dies. I tres dels altres fills de David—Amón, Absalón i Adonies—tots van tenir morts tràgiques i abans del seu temps. Així que, David va pagar pel seu pecat, amb quatre dels seus propis anyells.

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

Però la Bíblia clarament mostra que cada vegada que tornem al Senyor en penediment genuí i del cor, Déu respon portant absoluta reconciliació i restauració. No hem d'acabar com Saül, caient en la bogeria i el terror. Ni tampoc hem "d'esvair-nos" de la vida, passant el nostre temps en vergonya callada fins que el Senyor se'ns emporti. Al contrari, el profeta Joel ens assegura que Déu entra immediatament quan ens tornem a ell: Esquinceu el vostre cor... convertiu-vos al Senyor, el vostre Déu; perquè ell és clement i compassiu, lent per a la ira i gran en misericòrdia, disposat a revocar el càstic." (Joel 2:13).

Extraordinàriament, Déu després ens dona aquesta increïble promesa: *"Jo us restituiré els anys que va menjar la llagosta ... Menjareu fins saciar-vos, i lloareu el nom del Senyor, el vostre Déu, que ha obrat meravelles enmig vostre; i mai més serà el meu poble avergonyit."* (Joel 2:25-26). El Senyor promet restaurar-ho tot.

Has d'entendre, quan aquesta profecia va ser donada, Déu ja havia pronunciat judici sobre Israel. Però el poble es va penedir, i Déu va dir, "Ara vaig a fer coses meravelloses per a tu. Vaig a restaurar tot el que el diable va robar."

Estimats, la tendra misericòrdia de Déu permet al pitjor pecador dir, "No sóc un addicte a drogues. No sóc un alcohòlic. No sóc un adúlter. Sóc un fill del Déu vivent, amb tots els drets del cel en la meva ànima. Ja no visc sota condemna, perquè el meu passat està completament darrere de mi. I no he de pagar pels meus pecats passats, perquè Jesús va pagar el preu per mi. El que és més, ell diu que em restaurarà totes les coses"

Aquesta és la veritat del que li va succeir a David: Ell va escoltar la Paraula de Déu a través de Natan, es va penedir i va obeir, i com resultat, va passar la resta de la seva vida creixent en el coneixement de Déu. El Senyor va donar gran pau a la vida de David. I amb el temps, tots els seus enemics van ser silenciats.

Però l'evidència més clara de la restauració de Déu en la vida de David és el seu propi testimoniatge. Llegeix el que David va escriure en els dies de la seva mort:

«El Senyor és la meva roca, la muralla que em defensa; el meu Déu és el penyal on m'emparo, l'escut i la força que em salva, el meu refugi i el meu baluard, el defensor que m'allibera dels tirans..» (2 Samuel 22:2-3). Aquest no és el testimoniatge d'algú que s'ha esvaït.

"... el meu Déu vaig clamar i va escoltar la meva veu...em va prendre. Em tragué fora de l'aiguat. ... em féu sortir a camp obert, m'alliberà perquè m'estimava.." (2 Samuel 22:7, 17, 20). Hem vist tot el que David va fer per a desagradar al Senyor. Però, àdhuc després de tot això, David va poder dir, "El Senyor es delecta en mi."

Aquesta és la raó per la qual David sempre serà conegut com "un home d'acord amb el cor de Déu: És perquè ell ràpidament i genuïnament es va penedir dels seus pecats. Proverbis ens diu:

El què li succeeix a l'església quan els predicadors no prediquen contra el pecat

per David Wilkerson

“...serà honorat el qui es deixa amonestar” (Proverbis 13:18). Déu t'honorarà, si estimes i obeeixes la correcció santa.

“...com que tant se'ls en donava dels meus consells i feien el sord a les meves exhortacions, menjaran el fruit amarg del seu obrar, s'afartaran dels propis consells. L'obstinació acaba matant els inexperts” (1:30-32). Si tornes oïdes sordes a la correcció santa, acabés destruint-te.

“... dóna vida la correcció que amonesta...” (Proverbis 6:23). Simplement, la Paraula convedora de Déu porta vida.

Estimat sant, la veritat sobre “prèdiques dures,” si és predicada amb llàgrimes, és que és en realitat “prèdica de gràcia.” Si estàs sent sondejat per la Paraula de Déu—si el seu Esperit no aquesta permetent-te sentir-te còmode en el teu pecat—llavors se t'està mostrant misericòrdia. És el profund amor de Déu obrant, traient-te de la mort a la vida.

Respondràs a ell com David? Si és així, coneixeràs la veritable restauració i reconciliació. I Déu restaurarà tot el que l'enemic ha malmès.